

فقہ مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

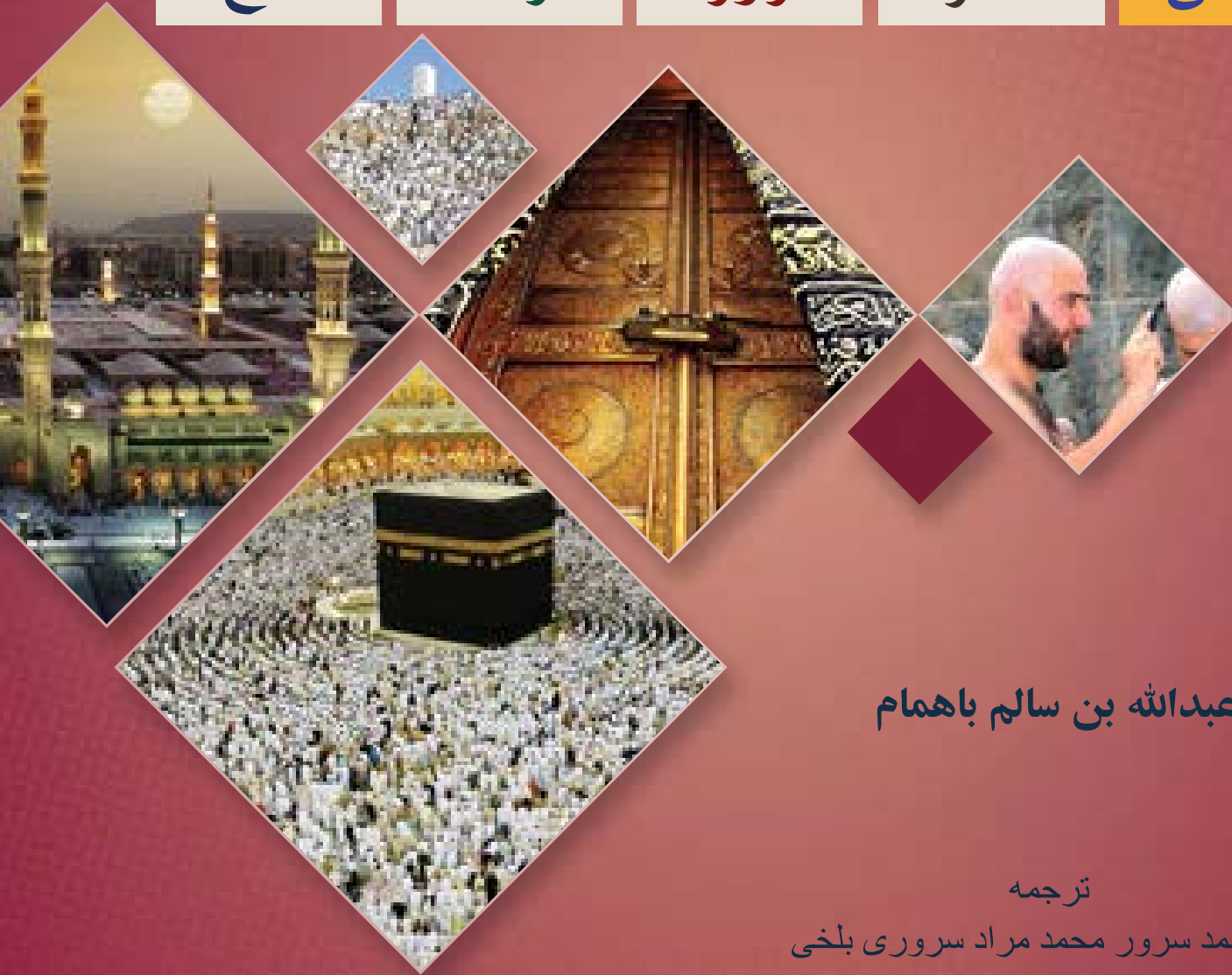
حج

زکات

روزہ

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باہمام

ترجمہ

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

احکام حج و عمرہ

احکام حج و عمره

مطالب

تعریف حج

حکم حج و فضیلت آن

شرطهای حج

تعریف عمره

حکم عمره و فضیلت آن

رفتن به آنرا دارند، و کسیکه کافر شد، الله از جهانیان بی نیاز
میشود) (آل عمران: ۹۷).

ونبی اکرم ﷺ فرمودند: ((اسلام بر پنج چیز بنا شده: شهادت
دادن اینکه الهی جز الله نیست، و محمد بنده و فرستاده اوست،
و برپا داشتن نماز، و دادن زکات، و حج خانه کعبه، و روزه
رمضان)).^(۱)

و نیز نبی اکرم ﷺ فرمودند: ((کسیکه حج کرد، در آن فحش
نگفت^(۲) و معصیتی^(۳) مرتکب نشد، گناهان گذشته اش بخشوده
میشود)).^(۴)

شروط حج

۱- اسلام است

پس بر کافر واجب نیست، و از او درست نیست.

(۱) به اتفاق بخاری و مسلم.

(۲) رفت: به فحش گفتن نیز اطلاق میشود.

(۳) فسوق: معصیت.

(۴) به روایت ترمذی.

حج

حج در لغت

قصد و توجه کردن است.

حج در شریعت

قصد مکه رفتن در وقت معین، برای انجام مناسک
مخصوص.

حکم حج و فضیلت آن

حج رکنی از ارکان پنجگانه اسلام است، که الله تعالی
بر بندگانش فرض گردانیده است، الله تعالی فرموده است:
(و برای الله است بر مردم، حج خانه کعبه بر کسانی که توانائی

۶- وجود محرم^(۶) برای زن

به دلیل حدیث ابن عباس رضی الله عنه که فرمود: نبی اکرم صلی الله علیه و آله را هنگام خطبه شنیدم که میفرمودند: ((زن سفر نکند، مگر همراه صاحب محرمی)) مردی برخاست و گفت: ای رسول الله: همسرم برای حج خارج شده، و من به غزوه فلان و فلان میروم، آنحضرت صلی الله علیه و آله فرمودند: ((برو با زنت حج بکن))^(۷)

نیابت کردن در حج

کسیکه از حج کردن ناتوان باشد، به علت سالخوردگی، و یا بیماریکه امید شفا یافتن از آن نیست، و یا به سبب ضعفی بدنی طوریکه توان سوارشدن و سائل سفر را ندارد، بر وی لازم است که برای حج و عمره کردن کسی را از جانب خود نائب بگیرد، اگر بعد از احرام نمودن نائبش به حج و یا عمره شفا یافت، از وی کافی است، از الفضل بن عباس رضی الله عنه روایت است که زنی از خثعم گفت: ((ای رسول الله، بر پدرم فریضه حج الله است، در حالیکه بسیار سالخورده است، نمیتواند بر پشت شتر قرار گیرد، فرمودند: بعوض او حج بکن))^(۸)

مردی ناتوان از حج

(۶) محرم: کسیکه بر وی ازوداج زنی حرام باشد، مانند پدر، برادر، و عمو و خالو.
(۷) به اتفاق بخاری و مسلم.
(۸) به روایت ترمذی.

۲- عقل است.

پس بر دیوانه واجب نیست، بدلیل فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله: ((قلم از سه کس برداشته شده: از خوابیده تا بیدارشود، و از کودک تا بالغ گردد، و از دیوانه تا عاقل شود))^(۱)

۳- بالغ شدن

پس بر کودک واجب نیست، و اگر احرام به حج بست، حشش درست است، ولی از حج اسلام که فرض است کفایت نمیکند، بلکه حج نفلی برایش میباشد، بدلیل حدیث ابن عباس رضی الله عنه که زنی کودکی را به رسول الله صلی الله علیه و آله بلند کرد و گفت: آیا برای این حج است؟ فرمودند: ((آری، و برای تو نیز اجر است))^(۲)

محرم شدن کودک برای حج جائز است

۴- آزادی است

پس بر برده واجب نیست، بدلیل فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله: ((هر برده که حج کرد، و پس از آن آزاد شد، بر وی حج دیگری لازم است))^(۳)

۵- توانائی است

یعنی داشتن هزینه مصارف خوراک و پوشاک^(۴) و وسیله سفر،^(۵) بدلیل فرموده الله تعالی: (و برای الله است بر مردم حج خانه کعبه بر کسانیکه توانائی رفتن به آنرا دارند) (آل عمران: ۹۷).

(۱) به روایت ابوداود.

(۲) به روایت مسلم.

(۳) به روایت بیهقی.

(۴) زاد: خوردنی و نوشیدنی و پوشاکی که به آن نیاز باشد

(۵) راحله: وسیله سواری، ماشین، و یا هواپیما، و یا کشتی.

برای کسیکه در حج از شخص دیگری نیابت میکند شرطهای زیر معتبر است:

۱. شروط یاد شده حج در وی تحقق یابد.
۲. کسیکه به نیابت حج میکند باید پیش از این برای خودش حج کرده باشد، اگر کسیکه به نیابت از دیگری حج کرد، و هنوز برای خودش حج نکرده بود، این حج برای خودش صحیح است، و همان حج اسلام برایش شمرده میشود، نه برای دیگری، و دلیل آنهم روایت ابن عباس رضی الله عنهما که نبی اکرم صلی الله علیه و آله مردی را شنید که میگفت: ((لبيك عن شبرمه، فرمودند: شبرمه کیست؟ آنمرد گفت: برادر من، و یا خویشاوند من است، فرمودند: آیا خودت حج کرده ای؟ گفت: نه فرمودند: از خودت حج کن، پس از آن از شبرمه))^(۱).

عمره در لغت زیارت

عمره در شریعت

زیارت بیت الحرام در هر وقت، برای انجام مناسک مخصوص.

حکم عمره و فضیلت آن

عمره کردن یکبار در عمر مانند حج واجب است، و نزد برخی از ائمه سنت است، بدلیل فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله: ((اسلام اینست که شهادت دهی الهی جزا الله نیست، و محمد فرستاده الله هست، و نماز برپا داری، و زکات بدهی، و حج بیت الله را اداء کنی، و عمره نمائی، و از جنابت غسل کنی، و وضوء را خوب انجام دهی، و رمضان را روزه بگیری))^(۲).

و رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده اند: ((عمره تا عمره کفاره است برای آنچه در میان آنها است، و حج خالی از اشتباهات پاداشی جز بهشت ندارد))^(۳).

(۱) به روایت ابوداود

(۲) به روایت ابن خزیمه.

(۳) به اتفاق بخاری و مسلم.

